

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Увл-108/05
Бања Лука, 30.8.2006. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Златка Куленовића, као предсједника вијећа, те Јанка Нинића, Фикрета Кршлаковића, Драгослава Лукића и Биљане Томић, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Снежане Црнојевић, у управном спору по тужби Д. М. из Б. Л., (у даљем тексту: тужила), против рјешења туженог Фонда у другом степену у Б. Л., број 1021077454 од 11.11.2004. године, у предмету остваривања права на старосну пензију, одлучујући по захтјеву тужене стране за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда Бања Лука број У-168/05 од 11.10.2001. године, у сједници вијећа одржаној дана 30.8.2006. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, преиначује се пресуда Окружног суда Бања Лука број У-168/05 од 11.10.2005. године, тако што се тужба одбија као неоснована.

Образложење

Побијаном пресудом у предметном управном спору поништен је напријед означени оспорени акт, којим је одбијена жалба тужиле против рјешења Фонда, Филијале Б. Л., број 1021077458 од 13.9.2004. године. А тим првостепеним рјешењем одбијен је њен захтјев за признавање права на старосну пензију са образложењем да не испуњава услове за стицање тога права прописане одредбама члана 46. став 5. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, јер да нема тридесет пет година стажа осигурања.

У образложењу те пресуде наводи се: да је оспорени акт донесен уз погрешну примјену материјалног права; да је тужила на дан 5.5.2002. године, када јој је утврђен престанак радног односа, имала пензијски стаж у трајању од тридесет пет година; да је у то вријеме на снази била одредба члана 46. став 4. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 32/00), према коме осигураник, којем је утврђен посебан стаж у двоструком трајању у смислу члана 41. тога закона, стиче право на старосну пензију када наврши четрдесет година пензијског стажа (мушкарац), односно тридесет пет година пензијског стажа (жена), без обзира на године живота; да према одредбама члана 135. став 1. тога закона, право на личну и породичну пензију припада од дана када су испуњени услови за стицање тога права; да се отуда у конкретном случају имају примијенити те законске одредбе, те да се отуда указује погрешним схватање тужене стране да се услови за остваривање права на старосну пензију цијене на дан извршене појединачне уплате доприноса; да чињеница да је тужила захтјев за остваривање права на старосну пензију поднијела дана 26.4.2004. године, тј. по ступању на снагу измјене и допуне те

законске одредбе, не утиче на остваривање њеног права, јер се тиме ограничава само право на исплату пензије (шест мјесеци уназад од дана подношења захтјева).

Благовременом захтјеву за ванредно преиспитивање те пресуде тужена страна оспорава њену законитост, те истиче: да је тужила захтјев у предметној управној ствари поднијела дана 26.4.2004. године, па да се отуда и њено право на старосну пензију "треба цијенити сходно одредбама важећег закона, а то је Закон о измјенама и допунама Закона о ПИО" ("Службени гласник Републике Српске", бр. 32/02); да је тужила на дан подношења захтјева имала навршених 49 година живота и 35 година пензијског стажа, од чега стажа осигурања у трајању од 26 година, 9 мјесеци и 6 дана и посебног стажа (вријеме проведено као припадница ВРС за период од 19.5.1992. до 30.6.1996. године) у тајању од 8 година, 2 мјесеца и 24 дана; да према одредбама члана 46. став 5. Закона о пензијском и инвалидском осигурању право на старосну пензију осигураник жена, на лични захтјев, стиче ако је навршила 35 година стажа осигурања – без обзира на године живота; да тужила тај услов није испунила. Предлаже да се та пресуда "преиспита и донесе правилна одлука".

Тужила није дала одговор на захтјев.

Размотривши захтјев и побијану пресуду у смислу одредаба члана 48. ЗУС-а, оспорени акт и цјелокупне списе предмета, овај суд је одлучио као у диспозитиву ове пресуде из слиједећих разлога:

Из списка предмета произилази да су неспорне чињенице: да је тужила рођена 9.11.1954. године; да јој је радни однос код предузећа "Ч. Е." а.д. Б. Л., престао дана 5.5.2002. године "због испуњења услова за старосну пензију"; да је након тога, на основу судског поравнања закљученог код Основног суда у Бањој Луци дана 17.6.2003. године, то предузеће Фонду дана 14.4.2004. године извршило уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање тужиле за период од 01.4.1999. до 05.5.2002. године; да је захтјев за признавање права на старосну пензију тужила поднијела 26.4.2004. године; да је у вријеме подношења тога захтјева имала укупан пензијски стаж од 35 година, од чега стаж осигурања у трајању од 26 година, 9 мјесеци и 16 дана и посебан стаж у двоструком трајању од 8 година, 2 мјесеца и 24 дана.

Полазећи од таквог чињеничног стања, овај суд налази да је правилан став тужене стране да тужила на дан подношења захтјева није испуњавала услове за старосну пензију, јер није имала 60 година живота, нити 35 година стажа осигурања у смислу одредаба члана 46. став 5. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 32/00, 34/00, 32/02, 47/02, 38/03 и 110/03). При том треба имати у виду и чињеницу да тужили у вријеме престанка њеног радног односа није било могуће признати у стаж осигурања ни вријеме од 01.4.1999. до 05.5.2002. године, па се с тог аспекта указује погрешним утврђење нижестепеног суда да је она тада имала остварен пензијски стаж у трајању од 35 година.

Иначе, овај суд налази да је погрешан став нижестепеног суда да се о захтјеву тужиле за остваривање права на старосну пензију има одлучити по закону који је био на снази у вријеме престанка њеног радног односа. Наиме, ради

се о вануговорној трајној правној ситуацији у току, па се у њеном разрјешењу примјењује нови закон на још недовршена факта, уз уважавање факата исте укупне правне ситуације свршених у вријеме старог закона. Свршена факта у овом случају је остварени пензијски стаж тужиле (с тим да и он због неуплате доприноса у вријеме престанка њеног радног односа није био довољан), а несвршена факта су у чињеници да о захтјеву није било одлучено у вријеме важења старог закона (у ствари напријед наведеног Закона о пензијском и инвалидском осигурању прије његових измјена и допуна објављених у "Службеном гласнику РС", бр. 32/02 од 12. јуна 2002. године).

Отуда овај суд налази да је побијаном пресудом остварена повреда материјалног права, па да је тако остварен и разлог из члана 19. став 2. ЗУС-а. Сљедствено томе, захтјев тужене стране се уважава на основу одредаба члана 49. став 1. и 2. тога закона, тако да се побијана пресуда преиначује на начин да се тужба одбија као неоснована.

Записничар
Снежана Црнојевић

Предсједник вијећа
Златко Куленовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Амила Подрашчић